

UUDISEID

Karjäärinõustaja kutseksam on edasi lükatud

Kutseksam toimub 19. veebruaril 2008. Taotlemiseks vajalike dokumentide esitamise viimane tähtaeg on 16. jaanuar 2008. Kutset taotlema on oodatud kõik karjäärinõustajad, kes vastavad kutsestandardi nõuetele. Lisainfot ning vajalike dokumentide vormid leiab KNÜ kodulehelt www.hot.ee/kny. Teavet kutseasutuse ning -kvalifikatsioonisüsteemi kohta leiab Kutsekoja koduleheküljelt www.kutsekoda.ee. Pikemalt karjäärinõustaja kutsest ja kutsetunnistusest lk 2.

TTG Karjäärikeskus kutsub koolitusele

24. jaanuaril 2008 korraldab TTG Karjäärikeskus koolituse **Võimete testi (BET) kasutamine praktikas**. Koolituse eesmärgiks on õppida tundma BET-testi (Berufeignungstest) täitmist ja tõlgendamist ning leida täiendavaid võimalusi testi tulemuste interpreteerimisel. Koolitusele on oodatud karjäärispetsialistid, koolipsühholoogid, noorte teavitamis- ja nõustamiskeskuste töötajad jt. Täpsem info: Kaire Karon tulevikuredel@hot.ee, tel 646 6727.

Konverentside eelinfo

IAEVG konverents **The Role of Guidance in Achieving Social Ecology and Ecological Economy** toimub **18.-20. septembril 2008** Argentiinas Buenos Aireses. Täpsem info konverentsi kodulehel www.aiospcongreso2008.org.ar/. IAEVG septembrikuisest konverentsist lähemalt lk 3.

Julis 2008 toimub Maltal Rahvusvahelise Nõustajate Assotsiatsiooni konverents **Counselling for Peace**. Lisa-info www.macpmalta.org. Karjäärinõustamisest Maltal veel lk 3.

UUED TRÜKISED

Karjääriteenused Eestis 2007. Raamatu eesmärk on anda ülevaade karjääriteenuste hetkeseisust Eestis. Selgitatakse mõisteid; vaadeldakse teenuse pakkumise ja kättesaadavusega seotud probleeme ning tulevikusuundi; fikseeritakse karjääriteenuste süsteemi praegune olukord ja seos Euroopa praktikaga; antakse ülevaade karjäärispetsialisti kutsest, valdkonna koordineerimisest ja tugistruktuuridest ning seadusandlusest jpm. Raamatu lõpus on loetelu kasulikest veebiaadressidest.

HEAD LUGEJAD!

Toimekas aasta on lõppemas. Ilmselt nõustute, et rahulolutunde kõrval on advendiaja mõtisklustele eriomane kerge kripeldus. See sunnib tänaste tegemiste juurest edasi liikuma ja annab selleks energiat. Majanduskasvu ja teiseva tööjõuturu tingimustes muutub karjääriteema üha olulisemaks. See kohustab arvestama iga inimese vajadustega, ühtlasi edendama koostööd valdkondade vahel. Ühiskonna arengu jaoks on tänuväärset nii karjäärinõustajate jagatavad näpunäited kui ka teabe kasutajate kriitikameel ja iseseisev otsustusjulgus.

Noored avastavad ametisse asudes, et hinnatakse motiveeritud ja kohanemisvõimelisi töötajaid, loodetavasti peavad tähtsaks ka empaatiat. Elus on tarvis anda ka ise nõu oma lähedastele, süvenedes igaühe isikupärase. Meenuvad soojad ja sügavad sõnad, millega J. R. R. Tolkien oma poega julgustas. Ta ütles: „Sinu sees on üks hästi suur lugu“. Leidkem see üles!

Südamlikke pühi ja ilusaid hetki uuel aastal!

Tõnis Lukas

Haridus- ja teadusminister

Teabekeskus tänas koostööpartnereid

12. oktoobril toimus tänuüritus Karjäärinõustamise Teabekeskuse partneritele. Meeldivat ning tulemuslikku koostööd jäävad mäletama tänukirjad inimestele, kes on panustanud oma aega ja energiat Eesti karjääriteenuste arengusse.

Kirjandivõistluse *Tulevik ja karjäär* staažikad žürii liikmed: Kaja Sarapuu, Merike Vardja, Kaider Vardja, Jaan Öispuu.

Karjääriõpetuse valikaine materjalid koostajad: Kaire Karon, Heldi Kikas, Virve Kinkar, Mare Lehtsalu, Mirjam Lindpere, Terje Paes, Lana Randaru, Nelly Randver, Tiina Saar, Ene-Mall Vernik-Tuubel, Mare Väli.

Ideekogumiku *Tööalane karjäär ja selle kujundamine ainetunnis* koostajad: Anni Kalm, Marianna Metsla, Katri Pern, Aare Ristikivi, Anne Roos, Mare Räs.

Academia õppeviitide külalislahked vastuvõtjad: Junior Achievementi Arengufond, Tartu Kutseharidusekeskuse Info- ja Karjäärinõustamiskeskus, Astangu Kutserehabilitsiooni Keskus, Tartu Ülikool, Tööturuamet, Tallinna Täiskasvanute Gümnaasiumi karjäärikeskus, Alla Eenma.

Aktiivse kaastöö eest ajalehele Karjäärituul: Signe Reppo.

Teabekeskus tänab kõiki oma partnereid pikaajalise koostöö eest!

KINDLUSTUNNE KUTSETUNNISTUSEST

Kahel korral on Eesti karjäärinõustajatel olnud võimalus oma ametialaseid oskusi tõestada kutseeksamil. Nüüdseks on Eestis 11 karjäärinõustajat, kes omavad Karjäärinõustaja IV kutsetunnistust ning 5 nõustajat on Karjäärinõustaja V tunnistus. Uurisin kutsetunnistusega karjäärinõustajate käest, mille pärast nad eksamile läksid, milliste kogemustega sealt tagasi tulid ning kuidas see kutsetunnistus neile kasu on toonud.

Kindlustunne oma oskustes ja teadmistes

Kutsetunnistus annab enesekindlust ja on kvaliteedimärgiks kliendile. Ühtlasi näitab see ka seda, et tunnistuse omanik on vaevaks võtnud pingutada ja oma teadmisi tõestada. See paber annab tunde, et "vastan kehtestatud nõuetele", olen kellegagi võrreldav, võin tõesti asjaga tegeleda. Kutsetunnistus annab lisaväärtust isikliku karjääri teel. Saab CV-sse kirjutada ja tööintervjuul seda esile tõsta.

Hea reklaam klientidele

Oma nõustamiskeskuse reklaamimisel ja teenuste pakkumisel saab öelda, et meil töötavad karjäärinõustaja kutset omavad inimesed. Kliendid võivad olla kindlad, et tegemist on oma ala proffidega. Teadmine atesteeritud karjäärinõustajast väärtustab kliendi silmis karjäärinõustajaga tehtud koostööd. Samas kliendid ise tunnistuse olemasolu esialgu oluliselt väärtustada ei oska, sest nad lihtsalt ei tea sellest. Seega tuleb nõustajatel endil õigel hetkel rahvalgustajat mängida. Kutsetunnistused aitavad luua usaldust karjääriteenuste vastu üldse.

Tunnistus tööandjale

Kutsetunnistus annab tööandjale kindlustunde, et tema meeskonnas töötavad profid ja et ta võib oma töötajatele loota. Kvaliteedi märgina võib ametijuhendisse sisse kirjutada (vähemalt soovituslikult) karjäärinõustaja kutse nõude.

Eneseanalüüsi võimalus

Taotlusdokumentide koostamine andis võimaluse teha põhjalikku eneseanalüüsi ja laiemale kui oma organisatsiooni kontekstis. Selline eneseanalüüs on hea alus karjäärinõustaja enda karjääriplaanide koostamisel.

Praktiliste oskuste test

Eksamil tuli lahendada praktiline nõustamisjuhtum. Selleks anti veidi ettevalmistusaega ning siis tuli see komisjoni ees ära lahendada. V taseme eksamil tuleb oma erialast tegevust selgitada ka intervjuu käigus. Eksamineerijad on toetavad ning eksamil ei ole tegemist mingite päheõpitud mõistete ja meetodite esitamisega, vaid probleemile pead lähenema loovalt, nagu igapäevases töös.

Kutseksam arendab kogu karjäärinõustamise valdkonda

Inimese elu on tervik ja ta peaks igal ajal oskama aru saada, miks ta on just seal, kus ta on. Vahel vajab ta selleks välist abi, peegeldajat, õigete küsimuste küsijat. Need abistajad ei saa olla suvaliste teadmistega asjaarmastajad, vaid peavad olema ikka spetsialistid. Isegi oma saapaid ei vii me ju suvalise inimese parandada, ikka tahame väljaõppinud meistrit!

Oma kogemusi ja mõtteid jagasid: *Kaire Karon, Tiitu Allikvee, Margit Tago, Aili Sakkeus, Piret Jamnes*. Küsitles: *Mirjam Lindpere*

KARJÄÄRI LÖÖGIGRUPP – ALGATUS MULGIMAALT

Liina Valt

Viljandimaa Noortekeskuse Teabe- ja Nõustamiskeskus

Detsembri alguses tuleb Viljandimaal juba kolmandat korda kokku Karjääri Löögigrupp, kelle südameasjaks on karjääriplaneerimise alase tegevuse arendamine Viljandimaal.

Löögigrupi suurimaks ja üllaimaks eesmärgiks on see, et noored oleksid võimelised tegema kaalutletud ja sobilikke õppimis- ja töövalikuid.

Senini on süsteemne tegevus maakonnas puudunud, karjääriplaneerimisalane töö on minimaalne: on koole, kus seda teeb psühholoog; on koole, kes tellivad igal aastal maakondlikku nõustaja lõpuklassidele teste ja tagasisidet tegema; on koole, kus aeg-ajalt "ärkab" mõni aktiivne klassijuhataja; aga on ka selliseid koole, kus karjääriteemat üldse ei käsitleta.

Sellist killustatud olukorda on löögigrupp võtnud nõuks muuta: oleme kirjutanud artikli maakondlikku ajalehte ning esinenud maakonna koolide direktorite ees üleskutsega tähtsustada rohkem karjääriplaneerimist ja kutse-suunitlustööd. Kogume koolidest kontaktisikuid — karjäärikoordinaatoreid — ja koostame tegevuskava, et alustada järgmisest aastast koostöövõrgustiku ja piirkondliku karjääriteenuste süsteemi ehitamisega, koordinaatorite info-päevade ja võimalusel ka koolitusega.

Löögigrupi eesotsas on Matti Orav (Valuoja Põhikool) ja Liina Valt. Löögigrupi liikmeteks on peamiselt koolitöötajad — psühholoogid Hille Krusberg, Raili Toikka-Tamm ja Ave Rohtla-Alp, sotsiaalpedagoogid Kristiina Tropp ja Heddy Uustal. Kuid ka kohalike omavalitsuste esindajad Riina Tootsi (Viljandi Maavalitsus) ja Tiivi Tiido (Viljandi Linnavalitsus) on ilmutanud huvi karjääriteematika arendamise vastu.

Nagu tegijail ikka, on meilgi ette tulnud raskusi. Üsna keeruline on murda ühe-kahe kohtumisega aastatega kinnistunud mõttemalli sellest, mida noorele edukaks valikute tegemiseks vaja on, sellest, et minimaalne ei ole alati parim ning ka sellest, et esialgsed raskused toovad tegelikult hiljem kaasa palju tõhusama ja kergema töö. Kuid raskused ongi olemas selleks, et neid ületataks ning kuidas oleks seda lihtsam teha, kui mitte kõik koos. Niimoodi liidame oma tugevused, kompenseerime nõrkusi ning motiveerime üksteist ja kuigi kõigil on tänapäevases ühiskonnas meeletult kiire, siis kaks tundi kuus on kõik nõus ohverdama selleks, et ehk mõne aja pärast juba mägesid liigutada.

Karjääri Löögigrupp on avatud uutele ideedele ja mõtetele, küsimusi ja kommentaare võib saata aadressile: liina@vanker.ee.

ERISUS JA ERINEVUS NÕUSTAMISEL

Kristel Lään
Tartu Ülikool

Mirjam Lindpere
Tallinna Tehnikaülikool

IAEVG korraldas 4.-6. septembril Itaalias Padovas rahvusvahelise nõustamise konverentsi *Guidance and Diversity — Research and Application*. Osalejaid oli ligikaudu 700.

Konverentsi moto: olenemata inimeste vanusest, soost, etnilisest taustast või muudest erinevustest, peab kõigil olema võimalus arendada oma oskusi ja kompetentsust.

Konverentsi eesmärk oli tekitada arutelu järgmiste küsimuste üle: Kas kasutusel olevad kutse- ja karjäärinõustamise mudelid rõhutavad erinevusi ning vastavad nendele adekvaatselt? Millised kutse- ja karjäärinõustamise protseduurid rõhutavad inimeste erisust/erinevust? Kuidas saab nõustaja aidata inimest, kes teeb oma erinevuse tõttu hariduses ja tööelus mitterahuldavaid valikuid?

Konverentsil oli võimalus osa võtta ühistest sümposiumitest, kus kajastati erinevaid uurimismudeleid ning valida oli umbes 10 paralleelselt toimuva töötoa vahel. Esinejateks olid Eestiski tuntud karjäärinõustamise gurud Ronald Sultana, Peter Plant, Norman Amundson jt.

Meeldejäätavad teemad töötubadest

Klagenfurti Ülikool (Austria) on kõikide õppeastmete tudengite nõustamisel võtnud suuna oskuste arendamisele. Eesmärk on töötubade toel õpetada tudengeid analüüsima iseennast ja koostama oma oskuste portfolioid, mis aitab edukamalt tööturule suunduda.

Jyväskylä Ülikooli ja Florida Ülikooli lektorid tutvustasid nõustamist Interneti vahendusel, selle tehnilist poolt ning nõustajate ettevalmistust.

Lisa Tönus esitles Rootsisis mõned aastad kasutusel olnud infoportaali, mis on mõeldud tudengitele, lastevanematele ja haridustöötajatele. www.utbildningsinfo.se on hästi toimiv portaal, kust leiab informatsiooni kõikidest õppimisvõimalustest Rootsisis.

Saksamaa Tööturuameti esindajad rääkisid multikultuurse nõustamise vajadusest. Nad püstitasid küsimuse, et kas seni kasutusel olevad nõustamise mudelid on edukad ka migrantide nõustamisel. Leiti, et migrantide nõustamine eeldab teistsugust lähenemist ning põhjalikku taustauuringut.

Peab märkima, erinevalt teistest riikidest on karjäärinõustajate koolitus Eestis väga kaootiline ning puudub formaalne baasharidus karjäärinõustajatele. Eesti ülikoolid võiksid oma ressursid koondada ja luua (karjääri)nõustajatele vajaliku jätkusuutliku magistriõppeprogrammi. Konverentsi programmiga saab tutvuda veebilehel: <http://iaevgconference07.psy.unipd.it/>. Konverentsi kogumiku leiate TÜ või TTÜ karjäärinõustajate kodulehelt.

Vasakult: Mirjam Lindpere ja Kristel Lään tegusalt Padovas.

NÕUSTAMISE MITMEKÜLGISUS MALTAL

Mirjam Lindpere
Tallinna Tehnikaülikool

8-12. oktoobril olin koos Piret Tatuntsiga (TÜ) ja Ethel Eharannaga (TLÜ) õppevisiidil Malta. Õppevisiidi eesmärk oli tutvuda karjääri- ja nõustamisteenustega ühe väikeriigi ülikoolis. Õppenädalal võtsid meid vastu Malta Ülikooli nõustamiskeskus ja karjäärikeskus, Tööturu Uuringute Instituut, Malta valitsuse Haridusosakonna nõustamiskeskus ja MCAST kutsekool. Allpool lühike ülevaade karjäärinõustamisest Malta haridussüsteemis.

Igas põhikoolis on karjääriõpetaja, kes teeb esmast nõustamist ning korraldab koolis karjääriüritusi. Keskkooliastmes on igas koolis olemas karjäärinõustaja, kes on sageli ka mõne aine õpetaja. Nõustamisteenuseid korraldab valitsuse haridusosakond ja selle nõustamiskeskus, kus on vastuvõtt ka erinevatel nõustajatel.

Malta Ülikooli karjäärinõustamise ülesanne on sisseastujate nõustamine erialavalikul, üliõpilaste nõustamine töötamisel ja lisaerialade ning vabaainete valikul, põhikooliõpilastele erialade tutvustused koos valdkonna tööandjatega, vilistlaste karjäärilugude uuringud. Karjäärinõustamise töö põhiohk on suunatud ülikooli sisseastumisele ja eelnevale karjääri planeerimisele.

Tänu põhjalikule keskkooli- ja põhikooliõpilaste nõustamisele ning rangetele sisseastumistingimustele on Maltal ülikoolist väljalangevus nullilähedane. Eesti ülikoolide suur väljalangevuse protsent tuleneb selgelt vähesest õpimotivatsioonist, kehvast õpioskustest ning vähesest nõustamisest nii enne ülikooli astumist kui ülikoolis õppimise ajal.

Et õppejõud on tihedalt seotud ettevõtlusega ja sageli töötavad osalise ajaga konsultantidena eraettevõtetes, siis on koolil tihe side tööandjatega. Üliõpilased saavad infot töövõimalustest otse oma õppejõududelt.

Õppekavade arendus on tihedalt seotud ettevõtetega ning oma valdkonda tutvustavad tööandjad mitte ülikoolis, vaid juba põhikoolides, kus õpilased vajavad infot erinevatest karjäärivõimalustest.

Malta Ülikool on üliõpilaste arvult võrdne TTÜ-ga. Nõustamiskeskuses on tööl 6 nõustajat, kes toetavad üliõpilasi isiklike probleemide korral. Nõustamiskeskust kasutab aasta jooksul umbes 5% tudengitest. Nõustajad on valdavalt kliinilised psühholoogid ja psühhoterapeudid.

Enamik Malta vanema generatsiooni nõustajaid on oma oskused saanud Inglismaa ülikoolidest. Nüüd on ka Malta Ülikoolis magistritasemel nõustamise õpe. Nõustajaks (sh karjäärinõustajaks) olemisel on vajalik nõustamiskoolituse läbimine. Kõikidele Malta nõustajatele oli suureks üllatuseks, et Eestis puudub ülikooli tasemel nõustajate väljaõpe.

Lugemissoovitus: Ronald G. Sultana *Challenges for Career Guidance in Small States*. Eesti keeles: www.innove.ee/teabekeskus > Trükised > Koostöös valminud

KIRJANDIVÖISTLUS 2007

Kaja Sarapuu

**Viendat aastat SA Innove Karjääri-
nõustamise Teabekeskuse ja Eesti
Emakeeleõpetajate Seltsi koostöös
läbi viidav kirjandivõistlus "Tulevik ja
karjäär" tõi žürii lauale 182 Eesti õp-
purite kirjanidit — kaks korda enam,
kui möödunud aastal.**

Nii mitmedki kirjutajad on oma töid võist-
lusele saatnud ka kahel eelneval aastal.
Seekordsele võistlusele saatsid kirjaneid
ka erivajadustega noored.

Kirjandivõistluse ülesanne on suunata noor-
te tähelepanu oma elutee planeerimise olu-
lisusele tänapäeva kiiresti muutuvas ma-
ailmas. Osa võtma oodati gümnaasiumi- ja
kutseõppeasutuste õpilasi ning eelmisel õp-
peaastal kooli lõpetanud. Traditsioonilise
peaaühinna, arvuti, pani sel aastal välja
investeeringuspank LHV. Võitluse teise koha
auhind tuleb Eesti Emakeeleõpetajate Seltsilt.

Kirjaneid hindas Eesti Emakeeleõpetajate
Seltsi žürii koosseisus **Jaan Öispuu, Kaider
Vardja, Kaja Sarapuu** ja **Merike Vardja**.

Sel aastal tunnistas žürii võistluse võitjaks
Laura Väli, Saaremaa Ühisgümnaasiumi 11c
klassi õpilase (juhendaja Sirje Kreisman).
Tema kirjand haaras eelkõige oma siirusega.

Pealkirja „Mis on elus tähtis?“ mõtestab
autor lahti lihtsate asjade kaudu. Kogu kir-
jandit raamib argine lugu vanaemast. Või-
dutöö plussiks on reaalne elutunnetus,
loogiline arutlus, millele aitab kaasa osav
ülesehitus.

Teise koha pälvis **Ille Saar** (Tallinna 21.
Kool, 12b kl) kirjandiga „Mis on õnn?“, kol-
mandat jagasid **Liisa Suba** (Keila Güm-

naasium, 11. kl, juhendajad Hurmi Väljamäe
ja Aland Suba) kirjandiga „Homsest täna
mõteldes“, **Kadi Käär** (Rapla Ühisgüm-
naasium, 12a kl, juhendaja Ülle Mäekivi) kir-
jandiga „Mis on õnn?“ ja **Erki Parik** (Otepää
Gümnaasium, 12b kl, juhendaja Marika
Paavo) kirjandiga „Tulevikku planeerides —
Eestiga või Eestita“.

Äramäkimist ja kutse Teeviidale väärised
veel 26 autorit. Parima õpetaja-juhendaja
tiitel otsustati sel aastal anda Tartu Emajõe
Kooli õpetajale **Maila Jürgensonile**, kelle
õpilaste tööd jäid erilisel silma ja olid

parimate hulgas.

Tulevikuteema on noori köitnud, kõik kir-
jandid on kantud positiivsest nägemusest
nii oma eraeluliste kui ka tööga seotud arut-
lustes. Ikka on kirjandivõistluse töödes räägi-
tud perest. Õnne seotakse pereväärtustega,
ollakse tänulikud toetuse ja armastuse eest
perekonnas. Lapsedki on tulevikuplaanides
kindlal kohal. Raha ei ole küll see, mis valikutes
esmatähtis on — ollakse endiselt kindel, et
õnn ei peitu rahas. Tuleviku töö peaks olema
südamelähedane ja motiveeriv.

Rõõmustas see, et kirjandites annavad tooni
üldinimlikud väärtused, mõistmise- ja lähe-
dusesoov ning selle väärtustamine, samuti
originaalsus teemade mõtestamisel.

Õpirändevõrgustik Teeviidal

Teeviidal 2007 osales Teabekeskus lisaks
Rajaleidja boksile ka õpirändevõrgustike
ühisboks, tutvustades Euroopa õppi-
misvõimaluste lingikogu *Ploteus* ja trü-

kist "Euroopasse õppima 2007". Eesmärk
oli koondada välismaal õppimise alane
info ning seda vahendavad organisat-
sioonid ja võrgustikud kokku nii, et
noored saaksid ühest kohast võimalikult
palju teavet. Lisaks Teabekeskusele
tutvustasid õpirändevõimalusi Hakes,
Europass, YFU Eesti, Euroopa Noored.
Euroopas töötamise kohta jagas infot
EURES. Messi jaoks valmis ühine atrak-
tiivne jaotusmaterjal. Õpirändevõrgustike
koostöö jätkub kindlasti ka tulevikus.

TEABEKESKUS KASVAB

Detsembris asus ESF karjääriteenus-
te projekti assistent-koordinaa-
torina tööle **Kristi Koort**. Kristi esi-
meseks suuremaks tööks on korral-
dada kunstivõistlus projekti käigus
koostatud „Karjääriplaneerimine ja elu-
kestev õpe“ õpetajaraamatute illus-
treerimiseks. Kristi on töötanud Kutse-
kvalifikatsiooni Sihtasutuses ning osa-
lenud assistendina ka karjääriõusta-
mise valdkonna kutsestandardite loomi-
sel.

Alates novembrist töötab Teabekes-
kuses Rajaleidja koordinaatorina
Kati Raudsaar. Kati tööülesanne-
te hulka kuulub Rajaleidja veebile-
he sisuline ja vormiline edasiarendami-
ne ning selleks arendusprojektide al-
gatamine koostöös partneritega. Viima-
sed kaheksa kuud oma elus veetis Kati
maailma avastades ja ringi rännates.
Enne seda töötas Tallinna noorte info-
keskuses.

